PROPERTY OF ACKU

DAILY ارادہ

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه

۸۹۷

سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ. ش

لسم کال - دویمه دوره، ۸۹۷ مه گڼه، پر له پسې ۱۹۶٤ گڼه د ۱۳۸۹ ل ـ د تلې ۲٦ مه - د دوشنبې ورځ، د ۱۴۳۱ هـ ق ذوالقعدة الحرام ۱۰ مه ۲۰۱۰ د اکتوبر ۱۸ مه

خصوصي امنيتي کمپنيو ته د فعاليت اجازه ورکړل شوه

افغان حکومت ځينو خصوصي امنيتي کمپنيو ته اجازه ورکړې، چې خپل فعاليتونه په يوه ځانګړي چوکاټ کې پرمخ بوځي.

د جمهوري رياست د مطبوعاتي دفتر له خوا په خپره شوې اعلاميه کې ويل شوي چې دا پرېکړه د امنيت شورا په غونډه کې شوې ده. په اعلاميه کې راغلي، هغه خصوصي امنيتي کمپنۍ چې ... ۳مخ

چارهٔ کار به دست آوردن اعتماد مردم است

هرچند قوای ناتو و افغان از هفته ها به اینسو، عملیات گستردهٔ نظامی را در شهر قندهار و برخی ولسوالی های این ولایت به راه انداخته اند و طی این عملیات ادعای موفقیت را نیز می کنند، ولی با این وجود، وضعیت این شهر و اطراف آن، همچنان وخیم به نظر می رسد. شب گذشته شهر قندهار شاهد چندین انفجار پیهم بود که تلفاتی نیز در برداشت.

مشرانو جرگه نیز دیروز ضمن ابراز نگرانی از وضعیت امنیتی این ولایت، نیروهای امنیتی افغان و خارجی را در تامین امنیت این ولایت ناتوان توصیف کرد.

به گزارش شبکهٔ فارس نیوز، پس از حملات انفجاری و درگیری مسلحانهٔ شب گذشته در این شهر، مشرانو جرگه از وضعیت امنیتی این ولایت اظهار نگرانی کرد.

"محمد علم ایزدیار" معاون مشرانو جرگه در جلسهٔ دیروز با اظهار نگرانی از اوضاع این ولایت، گفت: با وجود وعده هایی که در مورد بهبود وضعیت امنیتی قندهار و سایر ولایات از سوی دولت داده می شود، وضع امنیتی این ولایت و سایر ولایات رو به وخامت است.

"بسم الله افغان‌مل" سناتور ولایت قندهار به کشتار روزانهٔ غیرنظامیان در این ولایت اشاره کرد و اظهار داشت: عملیات های نظامی برای بهبود امنیت قندهار نتیجه بخش نیست و چارهٔ کار بدست آوردن اعتماد مردم است.

وی خاطر نشان کرد: مردم قندهار بر این باور اند که در پشت انفجارها و ناامنی‌های این ولایت، کسانی که با شعار دوستی و تامین امنیت در این ولایت حضور یافته اند، قرار دارند. شب گذشته ۳ انفجار مهیب پی در پی شهر قندهار را تکان داد که بر اثر آن، یک تن کشته و ۴ تن زخمی شدند.

په هېواد کې څلور ميليونه افغان ماشومان له ګوانښ سره مخ دي

له ګوانښ سره د مخامخ ماشومانو په هکله د افغان دولت او يوشمېر بهرنيو موسسو د هلوځلو سره سره بيا هم په هېواد کې په ميليونونو داسې ماشومان شته، چې د اقتصادي کمزورۍ له امله نه يوازې دا چې د رانه کار ونه کوي، بلکې په ورځنۍ ژوند کې له ډول ډول خطرونو سره هم مخامخ کېږي.

د افغانستان د کار او ټولېزو چارو وزارت وايي، په دې ګوانښونو کې د ماشومانو ځخه ناوړه ګټه اخيستنه، د دوی قاچاق کول، د دوی ناروغي، بې سوادي، له دوی سره جنسي تېری او داسې نور شامل دي.

د کار او ټولنيزو چارو د وزارت له خوا د پنجشنبې په ورځ په کابل کې يوپنځه ورځنی سيمينار جوړ شوی، چې هدف يې له ګوانښ سره د مخامخو ماشومانو د ژغورلو د لارو چارو موندل دي.

په دې هکله د دې وزارت مرستيال واصل نور مهمند وويل: "مور غواړو خلکو ته اګاهي ورکړو، چې په خپله کار وکړي، ځو چې ماشومان بښوونځي ته واستوي، له درانه کار ونه يې وساتي، د حرفې خاوندان يې کړي، چې په راتلونکي کې هم له احتياجه خلاص او هم کورنۍ او ټولنې ته خدمت وکړي. دا پروګرام پېل شوی، لاسته راوړنې لرې او هيله ده نور هم اغيزمن شي."

د کار او ټولېزو چارو وزارت وايي، په دوه زره شپږم ميلادي کال کې، د يونسف د اداري په مرسته د دې وزارت په چوکاټ کې د سي پن يا له ګوانښ سره د مخامخ ماشومانو د خوندیتوب په نامه يوې اداري په کار پېل وکړ، چې اوسمهال په مرکز ... ۳مخ

مدرن ترین سرک شهر کابل به بهره برداری سپرده شد

سرک بره کی- ده افغانان در شهرکابل، بعد از تکمیل کار کار این پروژه که چندی قبل از سوی ادارهٔ انکشافی تیکا و به کمک مالی کشور ترکیه آغاز گردید بود، دیروز توسط شاروال کابل و سفیرترکیه مقیم کابل، گشایش یافت.

محمد یونس نواندیش، شاروال کابل حین افتتاح این سرک، پروژهٔ مذکور را اساسی ترین پروژه عنوان کرده گفت که از سوی مردم، مورد استقبال قرار گرفته است.

نواندیش افزود که این سرک، چهارکیلومتر طول و ۲۸ متر عرض دارد که ... ص۳

با کشته شدن یک سرباز خارجی دیگر، تلفات ۲۰۱۰ ناتو در افغانستان به ۵۹۳ عسکر رسید

سازمان پیمان اتلانتیک شمالی (ناتو) از کشته شدن یک سرباز دیگر این سازمان دیروز در جنوب کشور خبر داد که با احتساب این مورد، شمار تلفات نیروهای خارجی در سال جاری میلادی در کشور، به ۵۹۳ کشته رسید.

به گزارش خبرگزاری فرانسه از کابل، نیروی بین المللی کمک به امنیت افغانستان (ایساف) وابسته به ناتو اعلام کرد که یک عسکر خارجی در پی انفجار بم دست ساز کشته شد.

بر اساس آمار این خبرگزاری، با احتساب تازه‌ترین تلفات ناتو در افغانستان، تاکنون ۵۹۳ سرباز خارجی در سال جاری میلادی در جریان جنگ افغانستان کشته شده‌اند و این در حالی ... ص۳

د ټاکنو خپلواک کمېسيون:

د ولسي جرګې د ټاکنو لومړنی پايلې درې ورځې وځنډول شوې

د ولسي جرګې ټاکنو د لومړنيو مجموعي پايلو اعلان، چې ټاکل شوې وه د تلې پر ۲۵ مه د ټاکنو د خپلواک کمېسيون له خوا اعلان شي، د تلې تر ۲۸ مې وځنډول شوې.

د ياد شوي کمېسيون ويانډ نور محمد نور پرون (د تلې پر ۲۵ مه) وويل چې د خلکو د رښتينو رايو د ثبت او د ولسي جرګې په ټاکنو کې شفافيت ته د لاسرسي په موخه د افغانستان د ټاکنو خپلواک کمېسيون د ټاکنو د لومړنيو پايلو اعلان د تلې له ۲۵ مې ځخه د تلې ۲۸ مې ته وځنډولی دی.

نومورې په دې اړه د زياتو معلوماتو له ورکولو ځخه ډډه وکړه.

دا په داسې حال کې ده چې، د ټاکنو د خپلواک کمېسيون ويانډ د تلې پر ۲۴ مه پرواک خبري اژانس ته ويلي وو، چې د ټولو ولايتونو او کوچيانو د حوزو ۹۰ سلنه رايې سيستم ته داخلې شوي او لومړنۍ پايلې به د تلې پر ۲۵ مه خپرې شي.

مخکې له دې هم د ولسي جرګې د ټاکنو د لومړنيو پايلو اعلان د تلې له ۱۷ مې ځخه د دې مياشتې ۲۵ مې ته وځنډول شوی و. د ټاکنو ... ۳مخ

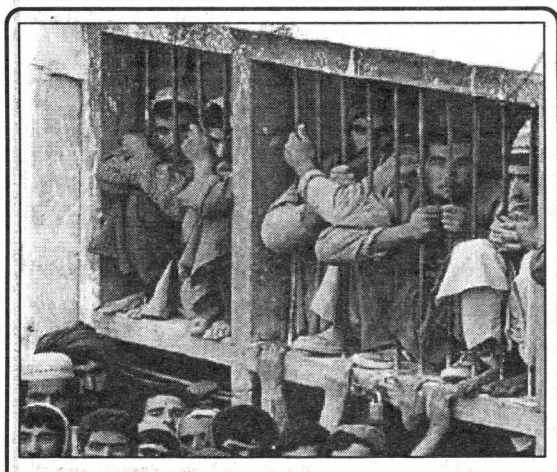

په تياره هېواد کې د تورو زندانونو شتون حتمي دی

۲

د لوی او بښونکي خدای (ج) په نامه

سرمقاله

د روم غونډه او افغان ځواکونو ته د مسوولیت د سپارلو نسخه

په داسې حال کې، چې د سولې او له مخالفینو سره د خبرو اترو ډونډورې ښې په کش سره ډنګول کېږي، د افغانستان امنیتي چارې لاهم خوړینې ښکاري او لا پسې خوړینېږي، جنګ جګړې د هرې ورځې په تېرېدو سره زور اخلي، د بهرنیو ځواکونو مرګ ژوبلې زیاتېږي، له بلې خوا د اوسنیو اوضاعو په شتون، د افغانستان امنیتي ځواکونو ته د مسوولیت پر سپارلو ښې په قیل او قال خبرې روانې دي.

په همدې موخه نن د ایټالیا په پلازمینه روم کې د ۵۰ هېوادونو د استازو په حضور یوه ځانګړې غونډه جوړېږي، چې په کې د افغانستان د بهرنیو چارو وزیر زلمي رسول، د افغانستان او پاکستان په چارو کې د امریکا ځانګړي استازي هولبروک، په افغانستان کې د ناټو او امریکایي ځواکونو د عمومي قوماندان جنرال دیوید پیټرایوس په ګډون د افغانستان د ګاونډیو هېوادونو ایران او پاکستان استازي هم ګډون کوي. د ایټالیا د بهرنیو چارو وزارت د سرچینو په حواله، په دغه غونډه کې به په عمومي توګه د افغانستان جاري حالات او ورسره افغان ځواکونو ته د امنیت سپارلو د مسئلې پر سر خبرې وشي. همدا راز په دې غونډه کې به په همدې موخه یوه مسوده هم ترتیب شي، چې دغه مسوده به د همدې کال د نومبر په میاشت کې په بله ورته جوړېدونکې غونډه چې په پرتګال کې جوړېږي، نهایي شي. په همدې حال، د ایټالیا د دفاع وزارت مسوولینو هم ویلي، چې د هرات ولایت امنیتي مسوولیتونه به د راتلونکي ۲۰۱۱ کال تر پایه پورې افغان ځواکونو ته وسپارل شي.

افغان ځواکونو ته د امنیتي چارو د ورسپارلو مسئله څه نوې خبره نه ده، دغه موضوع له څو میاشتو راهیسې د افغان او لویدیځو رسنیو غټ تیتر جوړوي. داسې ښکاري، چې د بهرنیو ځواکونو د عسکرو د مرګ ژوبلې په زیاتېدو سره به دغه موضوع نوره هم توده شي. لویدیځ او د هغو هېوادونو چارواکي چې دمګړۍ په افغانستان کې پوځي حضور لري، د خپلو ولسونو تر سختو دباوونو لاندې دي. لویدیځ چارواکي هڅه کوي، چې د ببلابېلو انګېرنو او سوژو په وړاندې کولو سره د افغانستان پوځي ماموریت د خپلو خلکو لپاره، چې هره ورځ یې زامن دلته قرباني کېږي، توجیه پیدا کړي، خو داسې برېښي، چې نورې دوی ته بانې او پلمې هم ختمې شوي، نور د دوی د ولسونو د صبر کاسه ډکه شوې ده، هغوی نه غواړي، چې زامن یې نور په افغانستان کې د نورو د ګټو قرباني شي او .....

پر دې بنسټ، هغوی کوښښ کوي، په داسې منډو ترړو سره خپلو خلکو ته د خپلو سرتېرو د ببرته ګرځېدو د ډاډ یوه زمینه برابره کړي او په ساده اصطلاح د عامه افکارو لپاره توجیه پیدا کړي.

په هر حال، مورد دې مخالف نه یو، چې افغان ځواکونو ته د خپل هېواد امنیتي چارې او مسوولیت وسپارل شي، دا د هر افغان غوښتنه ده، چې د دوی خپل عسکر د دوی د ګټو او امن ساتنه وکړي، ځکه بهرني ځواکونه نه د افغانانو په خوی او بوی بلد دي او نه هم له موضوعي اړخه تر افغان ځواکونو په دې برخه کې اغېزمنتیا لري، خو مهمه مسئله په دې کې دا ده، چې ایا افغان ځواکونه دمګړۍ دغه ظرفیت لري او وړتیا لري، چې وکولای شي، د بهرنیو ځواکونو د نه شتون په صورت کې د خپلو خلکو او خپل هېواد دامن ضمانت ورکړي او په ښه توګه د دغه ستر مسوولیت جوګه شي؟ په دې کې شک نشته چې په تېرو نهو کلونو کې پر افغان ملي پوځ او ملي پولیسو ستره پانګونه شوې ده، خو له دې سره سره، داسې ښکاري، چې دغه ځواکونه د اوس لپاره دا ظرفیت نه لري، چې په یوازې توګه په هېواد کې د نسبي موجود امن او ثبات د ټینګښت جوګه شي، همدا اوس د افغان په امنیتي کړیو کې په ځانګړې توګه د پولیسو په صفونو کې فساد خپل اوج ته رسېدلی، د دې تر څنګ نورې تخنیکي او ښوونیزې ستونزې هغه څه دي، چې د افغان امنیتي ځواکونه یې له ننګونو سره مخ کړي.

پر دې بنسټ، تر هغه وخته چې په دې برخه کې بشپړ ډاډ او تضمین شتون و نه لري او تر دې وړاندې چې افغان ځواکونو ته امنیتي مسوولیت او چارې وسپارل شي، د هغوی د ظرفیتونو پر لوړاوي او تخنیکي ستونزو پر اواري کار و نه شي، فکر نه کېږي، چې دغه نسخه به موثره او کاري پایلې ولري.

په تیاره هېواد کې د تورو زندانونو شتون حتمي دی

فهیم مینه ناک

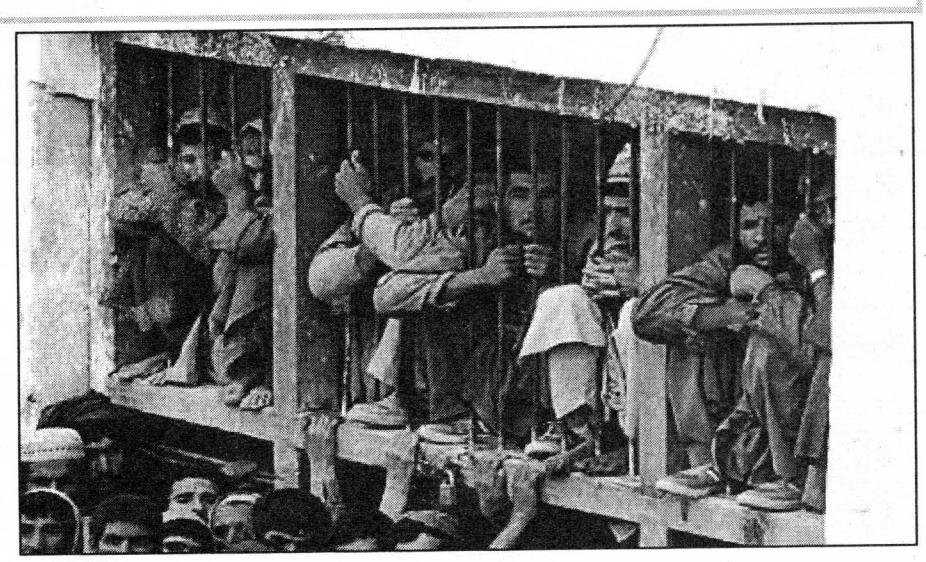

څو میاشتې وړاندې نړیوال سره صلیب له خوا د افغانستان د بګرام په هوایي میدان کې، چې په افغانستان کې د امریکایانو تر ګردو لویه اډه هم بلل کېږي، د یوه پټ او تیاره زندان د شتون خبر ورکړل شو. سره صلیب هم دغه څېړنې وروسته تر هغه وکړې، چې یو شمېر هغو بندیانو چې له بګرام زندان څخه خوشې شوي وو، د دغه زندان په اړه یې ځینې رازونه افشا کړل. دغو بندیانو ویلي وو، چې دا له کانکرېټو جوړ خورا سوړ او تورتیاره زندان دی او بندیان په کې خوب ته نه پرېښودل کېږي او همداشان له بندیانو سره په کې ډېر ناوړه او ناسم چلند کېږي. د دغه زندان په اړه هغه مهال افغان دولت ناخبري وښوده او همدشان امریکایي چارواکو هم د داډول زندان موجودیت په کله رد کړ.

خو د دغه پټ زندان د څرنګوالي او فعالیت په اړه جزیات تر ډېره د بګرام له زندان نه د خوشې شویو بندیانو له لورې ورکړل شوي، چې سره صلیب هم منلې وه، چې د بګرام د زندان چارواکو د ۲۰۰۹ کال د اګست له میاشتې راهیسې دوی ته په دغه زندان کې د ساتل کېدونکو بندیانو د نومونو ورکول پیل کړي وو.

د دغه زندان په هکله بیا هم دومره پلټنې ترسره نه شوې، چې بلاخره دادی یو ځل بیا د دغه زندان د شتون خبره په رسنیو کې راپورته شوه او یو ځل بیا دا موضوع توده شوه، چې لا اوس هم په بګرام کې د تور زندان په نامه یو زندان شته، چې له بندیانو سره په کې ناوړه چلند کېږي. دا خبره چې په بګرام کې د تور زندان په نامه د یو بل زندان شتون لري، وروسته له هغې راپورته شوه، چې په نیویارک کې د پرانیستې ټولنې په نامه یوې امریکایي ټولنې په خپل وروستي یوه رپوټ کې د افغانستان په بګرام کې د یوه پټ زندان د شته والي خبره مطرح کړه.

خو دا ځل هم امریکایي چارواکو د دغه زندان د شتون خبره رد کړه او ویلي یې دي، چې په افغانستان کې هېڅ پټ زندانونه نه لري. پر دې اساس د امریکا دفاع وزارت ویلي، هغه لنډمهاله توقیف خانې چې د دوی تر کنټرول لاندې دي، د سره صلیب نړیوالې کمېټې ته ور معلومې دي او د نړیوالو اصولو پر اساس چلېږي.

د اوپن سوسایټي فونډیشن د دې اداري په رپوټ کې راغلي، چې تور جیل د بګرام هوایي اډې ته نژدې دی، خو د بګرام له زندانه چې د ښو انساني شرایطو په درلودو مشهور دی ډېر فرق لري.

د اوپن سوسایټي فونډیشن په رپوټ کې د بندیانو په حواله ویل شوي، چې په تورجیل کې بندیان د سره صلیب له نړیوالې کمېټې پټ ساتل شوي دي.

هغوی ته خوراک نه ورکول کېږي. بندیان په ډېرو سړو خونو کې اچول شوي دي، کمپلې یا تاوده کالي نه ورکول کېږي او حتا د لمر له وړانګو هم محروم شوي دي.

دې اداري پر اوباما غږ کړی، چې د دغه زندان مسئله جدي ونیسي او په اړه یې د ژرترژره د پلټنو غوښتنه کړې ده.

له دې سره سره افغان ولسمشر کرزي هم د عدلیې د وزیر په مشرۍ یو کمېسیون ټاکلی او دنده یې ورسپارلې

۳مخ

بازتعریف مأموریت‌های ناتو

کیومرث شهبازی

پیمان اتلانتیک شمالی (ناتو) که با نام مقابله با شوروی سابق تأسیس شده بود، پس از فروپاشی شوروی در دههٔ نود توانست، به عنوان بزرگترین ایتلاف نظامی جهان در عرصهٔ بین الملل به ایفای نقش بپردازد. هر چند که تعریف فعالیت ناتو در عرصهٔ نظامی و امنیتی بود، اما انحصاری بودن قدرت ناتو موجب شد، تا این اتحادیهٔ نظامی در عرصهٔ فرهنگی، سیاسی نیز، اهداف بنیانگذاران خود به ویژه امریکا را نیز در دستور کار قرار دهد. ناتو با تکیه بر این اصل که تنها قدرت برتر نظامی جهان است، تلاش کرد، ضمن افزایش قلمرو تحت سلطه، با افزایش تعداد اعضاء به ۲۸ عضو، در تحولاتی خارج از چارچوب اروپا نیز، فعال گردد. نتیجهٔ مستقیم این روند را در حضور ناتو در طرح حضور در افغانستان، در سال ۲۰۰۱ می توان مشاهده کرد.

در کنار تحولات جاری ناتو، رویکرد آنها به ایجاد تغییرات بنیادین در ساختار ناتو از نکات قابل توجه است. بر اساس استراتیژی جدیدی که از سوی طراحان استراتژیست ناتو نظیر خانم «آلبرایت» وزیر خارجهٔ اسبق امریکا تدوین و از طریق «راسموسن» منشی عمومی ناتو در نشست وزرای دفاع و خارجهٔ ناتو ارایه شده،

ناتو از هم اکنون بازتعریف جدیدی از مأموریت های خود ارایه خواهد کرد که بعضاً با سیاست های گذشتهٔ آن متفاوت می باشد. این طرح در حالی در نشست وزرای خارجهٔ کشورهای عضو ناتو در بروکسل (۲۲/۷/۸۹) تصویب شد که در باب آن چند نکته قابل توجه است.

۱) بر اساس بازتعریف ناتو، مأموریت این پیمان از امنیت اعضاء به امنیت بین الملل گسترش می یابد. به عبارتی دیگر، ناتو دیگر خود را مسوول امنیت صرفاً اروپا و امریکا نمی داند، بلکه برقراری امنیت برای جامعهٔ بین المللی را در وظایف خود تعریف کرده است. ناتو با این طرح عملاً، خود را بالاتر از نیروهای حافظ صلح سازمان ملل قرار داده که هر زمان تشخیص دهد، امنیت جهانی توسط

ص۳

تلفات ۲۰۱۰ ناتو در افغانستان...

است که کل تلفات سال قبل این نیروهـا در افغانستان، ۵۲۱ کشته بود.

امریکا و ناتو بیش از ۱۵۰هزار سرباز در افغانستان مستقر کرده‌اند و واشنگتن یک نیروی اضافی ۳۰هزار نفری را نیز به این کشور گسیل داشته است.

مدرن ترین سرک شهر کابل ...

۴،۵ میلیون دالر امریکایی هزینه برداشته است.

موصوف علاوه کرد، سرک مذکور، یکی از مدرن ترین سرک ها در شهر کابل می باشد که در دو طرف آن چراغ هایی نیز، نصب گردیده است.

همچنان کار ساختمان سرک تایمنی شهرکابل نیز به کمک ترکیه، دیروز از سوی شاروال کابل و سفیر ترکیه آغاز گردید.

به اساس معلومات شاروال کابل، این پروژه شامل پنج سرک فرعی می باشد و به طول ۲،۲۸ کیلومتر و عرض ۱۵ متر ساخته می شود.

وی افزود، کار این سرک، به ارزش۳،۴ میلیون دالر از کمک ترکیه آغاز گردیده و در مدت کمتر از هشت ماه، تکمیل خواهد شد.

بازتعریف مأموریت‌های ...

کشور و یا گروهی تهدید شده، می تواند، اقدامات پیشگیرانه را اجرا سازد. نکتهٔ قابل توجه آنکه ناتو همزمان با این طرح، تهدیدات بین المللی را نیز اعلام کرده است. افغانستان، پاکستان، کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز، شرق آسیا، قارهٔ افریقا و... محور این چالش ها را تشکیل می دهد. ناتو در تعریف جدید خود، مقابله با عوامل ناآرامی در این مناطق را وظیفهٔ خود دانسته است.

۲) پیگیری اهداف سیاسی و امنیتی اعضای ناتو از جمله تعاریف جدید آن می باشد. جالب توجه در این حوزه آنکه اهداف استراتیژیک تعریف شده برابر با خواست امریکا و کشورهایی مانند آلمان، فرانسه، بریتانیا می باشد که حضور گسترده در سراسر جهان به ویژه در افریقا، شرق میانه، شرق آسیا را با ابزارهای فرهنگی، نظامی، اقتصادی و سیاسی در دستور کار دارند.

۳) مقابله با تروریزم هسته یی که پیش از این در استراتیژی هسته یی و امنیتی امریکا نیز ذکر شده است، اولویت های جدید ناتو است. البته ناتو نیز مانند امریکا نامی از انهدام سلاح های هسته یی و کیمیاوی غرب، سخنی به میان نیاورده و بیشتر بر جلوگیری از دستیابی سایر کشورها به تسلیحات هسته یی تأکید شده است. امری که دخالت ناتو در سایر کشورها به ویژه اعمال فشار برای جلوگیری از دستیابی سایر کشورها به انرژی هسته یی را به همراه دارد. این امر را در مواضع مغرضانهٔ ناتو در قبال فعالیت های صلح آمیز هسته یی ایران می توان مشاهده کرد که با ادعای مقابله با آن، بر اجرای طرح سپر راکتی در اروپای شرقی و بالکان تأکید می کند.

۴)حضور در فضای سایبریا یا همان تشدید فعالیت در جنگ نرم از دیگر استراتیژی های جدید ناتو است. هر چند ماهیت ناتو نظامی است، اما اکنون برای رسیدن به اهداف خود حضور در جنگ سایبریا را نیز آغاز کرده که همانا تأکید بر جنگ نرم می باشد. جالب توجه آنکه همزمان با این رویکرد، دستگاه های استخباراتی امریکا و اروپا از تشدید حملات سایبریا به این کشورها سخن گفته اند.

۵) در بازتعریف استراتیژی ناتو، روسیه دیگر به عنوان یک دشمن شناخته نشده، بلکه کشوری است که می تواند، به عنوان همکار در کنار ناتو فعالیت داشته باشد. این تغییر نگرش هرچند نشانه یی بر دگرگونی در نگاه سنتی ناتو است، اما در عمل ناتو به دنبال بهره گیری از این مولفه برای توجیه ادامهٔ توسعهٔ نفوذ خود در آسیای مرکزی و قفقاز و محدودسازی روسیه در لوای تعاملات دوجانبه است. نکتهٔ مهم آنکه این فرآیند می تواند، اقدامی برای دور ساختن روسیه از چین و در نهایت افزایش فشار بر پیکنگ به عنوان مهمترین چالش سال های آیندهٔ غرب باشد.

به هر تقدیر، با توجه به آنچه ذکر شد می توان گفت که تغییر در استراتیژی ناتو از یک سو نشانگر ناکامی آن در اجرای اهداف گذشته به ویژه پس از شکست در جنگ افغانستان است و از سوی دیگر، حربه یی از جانب کشورهایی مانند امریکاست که با این تحرکات به دنبال حفظ سلطهٔ خود بر سایر اعضا به ویژه ادامهٔ سلطهٔ امریکا بر اروپا و اجرای اهداف سلطه طلبانه در عرصهٔ بین الملل می باشد. با تمام این تفاسیر، آنها در حالی با رویکرد به تروریزم هسته یی، امنیت بین الملل، مقابله با دشمن سایبریا و... به دنبال دشمن تراشی جدید می باشند که روند تحولات از فروپاشی درونی ناتو به دلیل اختلافات شدید اعضا حکایت دارد که می تواند، تکرارکنندهٔ سرنوشت پیمان ورشو برای ناتو باشد.

په تیاره هواد کې د تورو ...

چې د دغه ډول زندان په هکله پلټنه وکړي او د دوو اوونیو په ترڅ کې دې خپل رپوټ ولسمشر ته وړاندې کړي.

په دې توګه دادی ولسمشر یو ځل بیا کمېسیون وټاکه، خو خدای خبر چې کمېسیون به کله او څه وخت د دغه زندان په اړه معلومات او څېړنه کوي او کله به ولسمشر ته دغه معلومات رسېږي. دلته ډېره د تعجب خبره داده، چې لا تراوسه افغان دولت خبر نه دی، چې په هېواد کې یې پردي کسان پټ زندانونه جوړوي او د هېواد او نړیوالو بشري حقونو خلاف کړنې په کې ترسره کېږي. دا دې ځرګندویي کوي، چې د افغان او بهرنیو پوځونو ترمنځ هېڅ همغږي نشته، هغوی چې هر څه کوي، افغان پوځ او افغان دولت ترې ناخبره وي. دا د یوه هېواد دولسمشر او بیا دولت لپاره ډېره د شرم خبره ده، چې په هېواد کې یې پټ زندانونه جوړېږي او دوی ترې خبر هم نه وي، ځکه دا ډول کړنې د یوه تیاره هېواد او د یوه بې خبره او بې پروا دولت پر موجودیت باندې دلالت کوي. په هر صورت دا خو هغه زندان دی، چې په خپله ځینو بهرنیو ادارو ترې پرده پورته کړه او د شتون په هکله یې اندېښنې وښوولې، خو بنایي د بګرام زندان په ځېر نو زندانونه هم موجود وي، چې په بهرنیو ځواکونو پورې اړه ولري. ځکه په هېواد کې ډېرې داسې سیمې شته، چې هلته نړیوالې بشري او خیریه موسسې تګ راتګ نشي کولای او نه هم په هغو سیمو کې معلوماتو ته پوره لاسرسی لري. په دا ډول سیمو کې هم بنایي داسې ډېر زندانونه وي، چې بهرنیان یې چارې مخ ته وړي او افغان دولت ورسره هېڅ اړیکه او حتا پرې خبر هم نه وي. په دې توګه داچې د بګرام د تور زندان خبره هم یوې بهرنۍ ټولنې راپورته کړه، نو ځوک به د دې تضمین وکړي، چې دې ته ورته نور زندانونه شتون نه لري او یوازې همدا زندان دی، چې دولت ته معلوم نه و، زمور په باور بنایي ډېر داسې نور زندانونه هم شته وي، خو دولت به هغه وخت بیا پرې خبر ږي، چې کله کومه نړیواله ټولنه ورباندې راپور خپور کړي او یا پرده ورنه پورته کړي. هغه وخت به بیا افغان ولسمشر کمېسیون ټاکي، چې د شتون مسئله یې وڅېړي.

باید ووایو، چې په افغانستان کې دا لومړی ځل نه دی، چې بهرني پوځونه په تېره بیا امریکایان هم له نړیوالو بشري حقونو نه سرغړونه کوي او هم د هېواد کورنیو قوانینو ته درناوی نه لري او ترپښو لاندې یې کوي او خپلو خپلسریو او زورواکیو ته دوام ورکوي. په دې توګه افغان دولت ته دا خبره لازمه او ضروري ده، چې په افغانستان کې د بهرنیو پوځونو د شتون او د هغوی د تګلارې په هکله له نړیوالې ټولنې او همداشان له لوېدیځو چارواکو سره یوې همغږۍ ته ورسېږي او د دوی ټولې کړنې د بهرنیو او کورنیو قوانینو چوکاټ ته واچوي. ځکه دوی په افغانستان کې ډېرې داسې ناقونه کړنې ترسره کوي، چې نه بهرني او نړیوال قوانین ورته اجازه ورکوي او نه هم په کورنیو قوانینو کې ورته د کولو او جواز اجازه شته، چې ښه او غوره بېلګه یې د پټو زندانونو شتون او په هغو کې غیر بشري کړنې ترسره کول دي.

په هېواد کې ځلور میلیونه افغان ...

او ولایتونو کې څه باندې اتیا ځانګې لري او هڅې کوي، چې له ګوابښ سره مخامخ ماشومان راجستر او مرستو ته یې، د کورنیو او بهرنیو ادارو پام راواړوي.

واصل نور مهمند وویل، په وروستیو شاوخوا ځلورو کلونو کې له څه باندې دوه میلیونو ماشومانو سره د روغتیا، زده کړې، کارموندنې، د حرفو د زده کړې، خوندیتوب او داسې نورو برخو کې مرستې شوي دي.

خو دا فعالیتونه اوس هم کافي نه دي او نورو پروګرامونو ته هم اړه لري. ده وویل: "له دوه زره شپږم میلادي کال راهیسې د دې پروګرام په نتیجه کې د ماشومانو په تښتونه، جنسي تېري، درانه کارونو او داسې نورو کې د پام وړ کموالې راغلې، که له دې پروګرام سره کورنۍ او بهرنۍ موسسې نور مالي او تخنیکي مرستې وکړي، دا ستونزه به نوره هم کمه شي."

د کار او ټولنیزو چارو وزارت وایي، دا پروګرام په هرو درې میاشتو کې غونډې کوي او د فعالیتونو راپورونه مربوطو دولتي ارګانونو ته سپاري ترڅو د دوی په پروګرامونو کې ورته ځای ورکړي.

دازادي راډیو د راپور له مخې، دا وزارت وایي د روان کال په لومړیو درېیو میاشتو کې پرماشومانو د جنسي تیریو ۹۰، په زوره د ودولو ۷۰، له دوی څخه د ناوړه ګټې اخیستنې ۸ او په مجموع کې د ماشومانو په وړاندې د ګوابنونو کابو دوه سوه ډول ډول قضیې ثبت شوي دي.

له دې هلوځلو سره سره اوس هم د هېواد په مرکز او ولایتونو کې په زرګونو داسې ماشومان لیدل کیږي، چې د کورنۍ لپاره د یوې مړۍ ډوډۍ مونډلو لپاره دردوونکي ستونزې ګالي.

خصوصي امنیتي کمپنیو ته ...

د سفارتونو، د نړیوالو ځواکونو د زیرمو او د ډپلوماتانو د امنیتي چارو مسوولیت لري، کولای شي خپلو فعالیتونو ته دوام ورکړي، خو ویل شوي چې د نورو خصوصي امنیتي کمپنیو د منحل کېدو په اړه د حکومت پرېکړه پرخپل ځای ده.د افغانستان د کورنیو چارو وزارت ویلي، چې تراوسه یې څه باندې اوه لس سوه میله وسلې له خصوصي امنیتي کمپنیو څخه تر لاسه کړې دي.

د ولسي جرګې د ټاکنو لومړنی...

د خپلواک کمېسیون رییس فضل احمد معنوي ددې کار دلیل د درغلیو او سرغړونو په برخه کې د شکایتونو څېړل بللی و.

کوډکان مهاجر افغان در ...

افغان کمیشنری می گوید، از سوی مقام های افغانستان به ارتباط فرستادن کتب و یا کمک، با او هیچگونه ارتباط گرفته نشده است.

نمایندگان دولت افغانستان در پاکستان:

عبدالغنی هدایت رییس دفتر نماینده گی وزارت معارف افغانستان در پیشاور که تازه کار خود را در این نماینده گی آغاز کرده می گوید که او در نخستین روزهای کاری اش چند تن از کارمندان ارشد این دفتر را که در اختلاس ورشوه ستانی دست داشتند، اخراج کرده است.

او می گوید که به مقام های سر قونسلگری افغانستان در پیشاور، سفارت افغانستان در اسلام آباد و به وزارت معارف در داخل افغانستان و مقام های مسوول دیگر، پیشنهادهایی را در عرصه های مختلف به ویژه "پیاده ساختن نصاب تعلیمی داخل افغانستان" و همچنین کمک به معلمان و متعلمان مهاجر، کرده است.

و اما به گفتهٔ او، متاسفانه هیچ یک از این ارگان ها، پاسخ مثبتی را در این باره ارایه نداده اند.

رییس دفتر نماینده گی وزارت معارف افغانستان در پیشاور می گوید که نماینده گی او تنها یک پل ارتباطی میان مکاتب مهاجران در دیار غربت و وزارت معارف در افغانستان است و تنها اسناد تحصیلی متعلمان، از سوی این نماینده گی در وزارت معارف ثبت می گردد. صالح محمد شیرزی، سر پرست سر قونسولگری افغانستان مقیم پیشاور به دلیل اینکه تازه به کار آغاز کرده، اظهار بی اطلاعی کرد و تعهد نمود تا در آیندهٔ نزدیک، در مورد پیاده ساختن نصاب تعلیمی داخل افغانستان جلب کمک به متعلمان و معلمان در دیار غربت اقدام نماید.

بسیاری از متعلمان و معلمان مهاجر از فساد اداری و تقرر اشخاص و افراد به نسبت تعلقات و فروخته شدن بعضی چوکی ها (پست های) مهم از سوی مقام ها و مسوولان شاکی هستند.

کودکان مهاجر افغان در پاکستان؛ بیسوادی و آیندهٔ مبهم

عبدالحی سحر

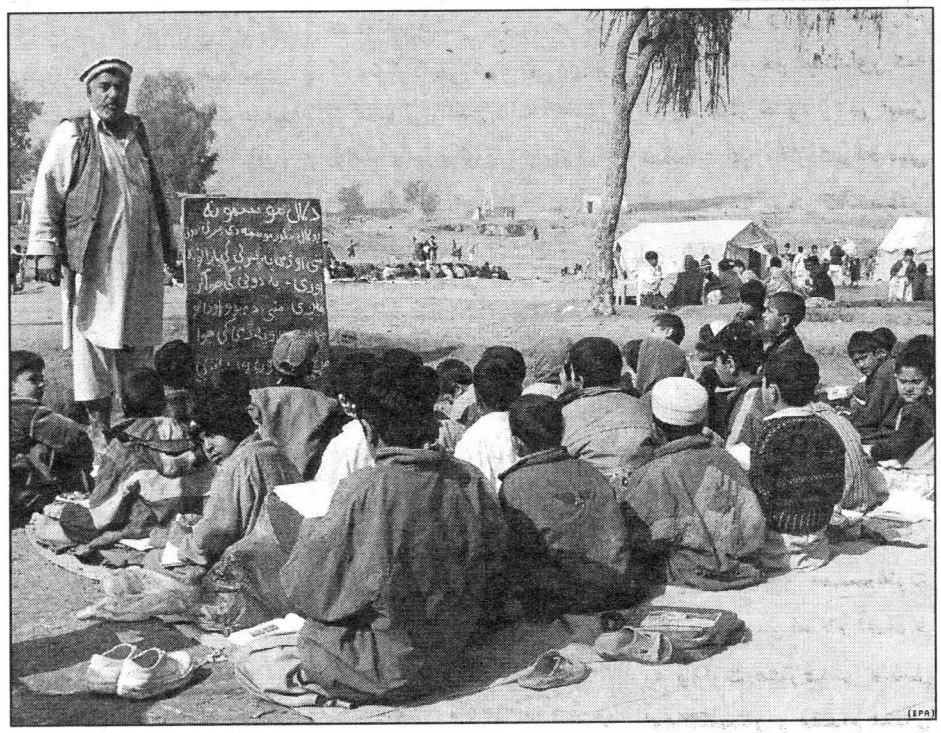

از مشکلات اساسی در دیار غربت در مکاتب مهاجران است.

او می گوید آموزش، مسألهٔ مهم و پیچیده یی است. در کتاب های درسی که شاگردان مهاجر افغان استفاده می کنند، واژه سازی با پسوند و پیشوند، نشانه گذاری، آموزش ویژه گی های متون نظم مانند وزن و قافیه، خوانا نبودن کتاب ها از مشکلات مهمی است که از صنف اول تا صنف دوازدهم، متعلمان می شود، همان نصاب کهنهٔ چهل سال قبل و یا نصاب تعلیمی دورهٔ مجاهدین است، که نصاب تعلیمی رسمی نیست.

برخی از محتویات این دروس مانند "دو مرمی (گلوله) کلاشینکوف و چهار مرمی راکت" باهم جمع نمی شوند، زیراهم جنس نیستند" هست. به نظر بسیاری، این کتابها از زاویه های گوناگون، هم از لحاظ محتوایی و هم از لحاظ صوری قابل نقد است.

از لحاظ محتوایی ناهماهنگی معیارهای آموزشی، عدم دقت کافی در انتخاب موضوع ها و برخی مسایل دیگر مانند سهل انگاری در مسایل اجتماعی و حتا جنسیتی در این کتاب ها قابل بررسی است.

کمبود معلمان مسلکی:

عبدالعزیز غفوری، کارشناس مسایل تعلیم و تربیه، می گوید، نبود معلمان مسلکی و حرفه یی در دیار غربت، و نبود نصاب تعلیمی رسمی، یکی از مشکلات اساسی در دیار غربت در مکاتب مهاجران است.

او می گوید آموزش، مسألهٔ مهم و پیچیده یی است. در کتاب های درسی که شاگردان مهاجر افغان استفاده می کنند، واژه سازی با پسوند و پیشوند، نشانه گذاری، آموزش ویژه گی های متون نظم مانند وزن و قافیه، خوانا نبودن کتاب ها از مشکلات مهمی است که از صنف اول تا صنف دوازدهم، متعلمان صد هزار روپیه پاکستان تجاوز می کند که اکثر خانواده های مهاجر توان پرداخت آن را ندارند.

هزینهٔ ماهانهٔ آموزش در مکاتب افغانی نیز، تقریبا برابر با مکاتب پاکستانی است و این درحالی است که از لحاظ نصاب آموزشی و رتبه و سوابق تحصیلی و آموزشی معلمان، این دو را نمی توان با یک دیگر مقایسه کرد.

برخی خانواده های مهاجر افغان علاقمند اند، تا پسران و دختران شان در مکاتب پاکستانی هرچند به زبان دری و پشتو نیست و به زبان اردو و انگلیسی است، درس بخوانند؛ زیرا این خانواده ها از مکاتب افغانی و روند نصاب آموزشی و نظام آن شکایت دارند.

نصاب تعلیمی:

در هیچ یک از مکاتب مهاجران از نصاب تعلیمی رسمی خبری نیست. نصاب تعلیمی یی که در بسیاری از مکاتب مهاجران تدریس می شود، همان نصاب کهنهٔ چهل سال قبل و یا نصاب تعلیمی دورهٔ مجاهدین است، که نصاب تعلیمی رسمی نیست.

برخی از محتویات این دروس مانند "دو مرمی (گلوله) کلاشینکوف و چهار مرمی راکت" باهم جمع نمی شوند، زیراهم جنس نیستند" هست. به نظر بسیاری، این کتابها از زاویه های گوناگون، هم از لحاظ محتوایی و هم از لحاظ صوری قابل نقد است.

از لحاظ محتوایی ناهماهنگی معیارهای آموزشی، عدم دقت کافی در انتخاب موضوع ها و برخی مسایل دیگر مانند سهل انگاری در مسایل اجتماعی و حتا جنسیتی در این کتاب ها قابل بررسی است.

کمبود معلمان مسلکی:

عبدالعزیز غفوری، کارشناس مسایل تعلیم و تربیه، می گوید، نبود معلمان مسلکی و حرفه یی در دیار غربت، و نبود نصاب تعلیمی رسمی، یکی از مشکلات اساسی در دیار غربت در مکاتب مهاجران است.

او می گوید آموزش، مسألهٔ مهم و پیچیده یی است. در کتاب های درسی که شاگردان مهاجر افغان استفاده می کنند، واژه سازی با پسوند و پیشوند، نشانه گذاری، آموزش ویژه گی های متون نظم مانند وزن و قافیه، خوانا نبودن کتاب ها از مشکلات مهمی است که از صنف اول تا صنف دوازدهم، متعلمان صد هزار روپیه پاکستان تجاوز می کند که اکثر خانواده های مهاجر توان پرداخت آن را ندارند.

هزینهٔ ماهانهٔ آموزش در مکاتب افغانی نیز، تقریبا برابر با مکاتب پاکستانی است و این درحالی است که از لحاظ نصاب آموزشی و رتبه و سوابق تحصیلی و آموزشی معلمان، این دو را نمی توان با یک دیگر مقایسه کرد.

برخی خانواده های مهاجر افغان علاقمند اند، تا پسران و دختران شان در مکاتب پاکستانی هرچند به زبان دری و پشتو نیست و به زبان اردو و انگلیسی است، درس بخوانند؛ زیرا این خانواده ها از مکاتب افغانی و روند نصاب آموزشی و نظام آن شکایت دارند.

نصاب تعلیمی:

در هیچ یک از مکاتب مهاجران از نصاب تعلیمی رسمی خبری نیست. نصاب تعلیمی یی که در بسیاری از مکاتب مهاجران تدریس می شود، همان نصاب کهنهٔ چهل سال قبل و یا نصاب تعلیمی دورهٔ مجاهدین است، که نصاب تعلیمی رسمی نیست.

برخی از محتویات این دروس مانند "دو مرمی (گلوله) کلاشینکوف و چهار مرمی راکت" باهم جمع نمی شوند، زیراهم جنس نیستند" هست. به نظر بسیاری، این کتابها از زاویه های گوناگون، هم از لحاظ محتوایی و هم از لحاظ صوری قابل نقد است.

از لحاظ محتوایی ناهماهنگی معیارهای آموزشی، عدم دقت کافی در انتخاب موضوع ها و برخی مسایل دیگر مانند سهل انگاری در مسایل اجتماعی و حتا جنسیتی در این کتاب ها قابل بررسی است.

کمبود معلمان مسلکی:

عبدالعزیز غفوری، کارشناس مسایل تعلیم و تربیه، می گوید، نبود معلمان مسلکی و حرفه یی در دیار غربت، و نبود نصاب تعلیمی رسمی، یکی عبدالغنی هدایت، رییس دفتر نماینده گی وزارت معارف افغانستان در پیشاور می گوید، آموزش ناقص در دیار غربت، هزارها نوجوان مهاجر را، بار دوش جامعه خواهد ساخت.

بر اساس اعلام وزارت امور مهاجران در پیشاور، حدود دو میلیون مهاجر " قانونی یا غیرقانونی" در پاکستان به سر می برند و بحث عمده در میان مهاجران، در کنار تأمین مخارج زنده گی، موضوع تعلیم و تربیه است.

سه دهه خشونت و جنگ در افغانستان، باعث فرار میلیون ها افغان به کشورهای همسایه، به ویژه پاکستان و ایران شد. کودکان و نوجوانان مهاجر در مکاتب مخصوص مهاجران که از سوی نهادهای مختلف جهادی و سازمان های غیردولتی تاسیس شده بود، به آموزش پرداختند.

در پاکستان، بخش کمی از کودکان مهاجر توانستند جذب مکاتب و آموزشگاه های این کشور شوند؛ زیرا هزینهٔ ادامهٔ تحصیل در مکاتب پاکستانی مراجعه کردند.

فهیم دلیل عدم رجوع متعلمان را به مکاتب، گسترش فقر در میان خانواده های مهاجران، بلند رفتن هزینهٔ مکاتب، نبود نصاب تعلیمی مفید و به درد بخور و کمبود معلم خواند.

مسوول لیسهٔ عصمت گفت آن عده از خانواده های مهاجر که جهت ثبت نام فرزندان شان به ادارهٔ مکتب می آیند، اشک بر چشمان دارند و تضرع می کنند، تا مسوولان مکاتب به آنان کمک کنند.

فهیم می افزاید، در گذشته ها هزینهٔ ثبت نام معلمان مهاجر ماهانه ده روپیه بود. ولی حالا، هزار روپیه است که از توان پرداخت یک خانوادهٔ مهاجر کم درآمد که دارای پنج تا شش فرزند است، خارج است.

یک تن دیگر از مسوولان مکاتب که نخواست نامش فاش شود گفت، مکاتب خصوصی در دیار هجرت، برای وزارت معارف در داخل افغانستان مالیات می پردازند و این در حالی است که ما در دیار غربت و خارج از خاک افغانستان هستیم و در واقع نیازمند به کمک های وزارت معارف هستیم.

بحران پاکستان و دیار غربت:

هر گونه تحول سیاسی، امنیتی و اقتصادی در پاکستان، بر مهاجران افغان نیز تاثیر می گذارد.

کمپ های مهاجران افغان از سیلاب های اخیر پاکستان آسیب دیده اند و شمار زیادی از مکاتب و سرپناه های گلی این خانواده ها به کلی از بین رفته و قرار معلومات اخیر مقام های پاکستان اجازهٔ اعمار مجدد این خانه ها را نیز نداده اند.

امرالله یک تن از مهاجران که محمد فهیم، مسوول لیسهٔ عصمت در پیشاور می گوید، تا سه سال قبل صدها متعلم مهاجر، در صنوف مختلف جهت ثبت نام مراجعه می کردند، ولی در سپتمبر سال جاری، تعداد کمی متعلمان جهت ثبت نام پدر شش فرزند است، می گوید که در زمان ما تحصیل رایگان بود، حال می دانم که هزینه برای ادامهٔ تحصیل یک خانواده که دارای شش فرزند باشد، آن هم در دیار غربت چگونه است. امرالله کنایه آمیز می گوید، من فرزندانم را به مکاتب شامل نخواهم کرد، انتظار می کشم، تا به سنین بالا برسند و آن زمان در کورس های سواد آموزی جهت آموختن علم و دانش بروند.

شهلا که مادر سه دختر جوان است و در منازل لباس شویی می کند و شوهرش مریض است، می گوید که تا سال گذشته، هزینهٔ مکاتب ۱۵۰ روپیه بود و من توانمندی پرداخت آن را داشتم، امسال برایم پرداخت هزار روپیه ناممکن است و درصورت بازگشت به افغانستان هم، سرپناهی ندارم.

یو. ان. اچ. سی. آر یا "افغان کمشنری":

محمد ادریس، نمایندهٔ یو. ان. اچ. سی. آر می گوید که یو ان اچ سی آر شماری از مکاتب در کمپ های مهاجران از "صنف اول تا شش" را زیر پوشش مالی قرار داده است که این گونه مکاتب موسوم به مکاتب "افغان کمیشنری" است.

ادریس در پاسخ به این سوال که آیا یو. ان. اچ. سی. آر مکاتب را که در نماینده گی وزارت معارف ثبت است نیز، کمک می کند گفت: نه زیرا نماینده گی وزارت معارف در پیشاور از مسوولان مکاتب مالیات می گیرد.

همچنین وقار معروف مسوول دفتر

ص۳

برای نشر اعلانات تان به این شماره ها تماس حاصل نمایید: ۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴ / ۰۷۸۳۱۶۰۴۵۰ - ۰۷۰۰۵۹۶۲۰۵ / ۰۷۹۷۸۵۹۰۴۰

ارادهٔ ورځپاڼه یوازې دسرلیکنې ننګه کوي، نورې لیکنې دلیکوال خپل نظر دی، ورځپاڼه یې مسولیت پر غاړه نه اخلي.

حق الاشتراک:
قیمت یک شماره: (۵) افغانی
سالانه: ۲۰۰۰ افغانی
شش ماهه: ۱۰۰۰ افغانی
برای موسسات و سفارتخانه ها:
سالانه ۳۰۰ دالر امریکایی
شش ماهه ۱۵۰ دالر امریکایی

مرکز نشرات افغان
روزنامهٔ ملی اراده
موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول: خادم احمد
موبایل: ۰۷۰۰ ۵۹۶۲ ۰۵
Khadem.kabul@yahoo.com
معاون: استاد مرتضی فرحتیار
موبایل: ۰۷۹۷۲۵۳۱۶۴
Farhatyarm@yahoo.com

ادیتور پشتو: مجیب الرحمن امیری
موبایل: ۰۷۰۸۸۸۷۰۶۶
دیزاین: انجینیر محمدجمیل "امیری"
همکار تخنیکی: محمدجمیل "احمدی"
مسوول توزیع و بازاریابی: عبدالسمیع
۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴
ایمیل:
erada.daily@yahoo.com
آدرس: دهمزنگ، عقب سینمای بریکوت، سرک اول کارته چهار.

ERADA DAILY
Afghan Media Resource center
Establisher and Concessionaire:
Haji sayed Daud
Editor in chief: Khadem Ahmad
Editor: Farhat yar
Pashto Editor: Mojiburahman Amiri
Designer: Eng, Mohammad Jamil Amiry
Address: Behind Baree kout-cinema,
first street of karti-e-char
Email: erada.daily@yahoo.com